

მოგზაურობა ევროპაში

ევროპა შემოვლილი ჰქონდა-მეთქი, ვერ ვიტყვი, მაგრამ ავსტრიაში და იტალიაში ნამყოფი იყო. ორივეჯერ ქუთაისის აეროპორტიდან გაფრინდა. რაც რეკონსტრუქცია გაკეთდა, თბილისის აეროპორტში არ ყოფილა. ახლა კი დასთან მდიდოდა ბელგიაში. დები კი იყვნენ, მაგრამ იმდენად განსხვავდებოდნენ ერთიმანეთისგან, სხვადასხვა მშობლების შვილები გეგონებოდათ. ირმა (რომელიც ბელგიაში ცხოვრობდა) ხორბლისფერი თმით მხიარული, მოუსვენარი, მეუღლეს ასეთივე ჰყავდა, ხალისიანი, დახვეწილი იუმორით, სულ რაღაცას აკეთებდა, დაღლა არ იცოდა. მერი შავგვრემანი, მშვიდი, გაწონასწორებული, ქართული თვალსაზრისით ოცდათხუთმეტი წლის „შინაბერა“. პირველად მიდიოდა ბელგიაში

ყველგან იმდენი ხალხი იყო, ვერ გაეგო, სად ხდებოდა ბილეთების რეგისტრაცია. „იმ მამლაყინწას ვკითხავ“ გაიფიქრა. მმას არ დაელოდა, რომელიც პარკინგისთვის ადგილს ეძებდა, თორემ კითხვა არ დასჭირდებოდა. ეპითეტი „მამლაყინწა“ დამსახურებულად ეკუთნოდა კათედრაზე მდგარ ასე ოც წელს გადაცილებულ ბიჭს, რომელსაც პანკივით ჰქონდა თმები ზემოთ ავარცნილი და სავარაუდოდ, „ცნობარის“ როლს ასრულებდა.

-უკაცრავად, რეგისტრაცია სად კეთდება?

ბიჭმა უსიტყვოდ, თავის მოძრაობით მიანიშნა ადგილი. „ხმა რომ ამოეღო, ეტყობა კათედრიდან ჩამოსვამდნენ“.

ამ დროს მმაც მოვიდა, თან ჩანთა მოაგორა.

-კახი, წყალი მიყიდე, თუ არ გეზარება.

კახიმ წყალი მოუტანა. რეგისტრაციის რიგი საკმაოდ ნელა მიდიოდა.

-აბა, შენ იცი, მგზავრობისას არ იხულიგნო, თორემ გეტყვიან შენი გაჩერებააო და უპარაშუტოდ ჩამოგსვამენ სადმე.

-კარგი. ვეცდები.

რეგისტრაცია გაიარა.

მიუხედავად იმისა, რომ დაც და სიძვე მუდმივად ეპატიჟებოდნენ, ვერ მოიცალა წასასვლელად.

ჩასხდომა დაიწყო.

ფრენის დროს ჩაეძინა, ვერც გაიგო, როგორ ჩაფრინდა.

ბრიუსელის აეროპორტში ირმა და როჯერი უკვე ელოდნენ.

-რამდენი საათი გვჭირდება სახლამდე?-იკითხა მერიმ.

-დაახლოებით ორსაათნახევარი.

გზაში როჯერი ფაქტიურად ჩუმად იყო, დები ლაპარაკობდნენ, უფრო ირმა ლაპარაკობდა, მერი ხანდახან თუ ჩაურთავდა ორიოდ სიტყვას.

ავტობანს უახლოვდებოდნენ.

-აბა, აქ რას შეამჩნევ, განსაკუთრებულს?-ჰკითხა მერის როჯერმა.

მერისთვის ყველაფერი განსაკუთრებული იყო.

-არ ვიცი.- გაეცინა.

-ხედავ, აქ ავტობანზე ყველგან განათებებია. გერმანელებს ეს არა აქვთ. გერმანელებს როჯერი არ სწყალობდა.

შედლებული ბელგიელები ქალაქგარეთ ცხოვრობენ, ტყესთან, მდინარესთან, ან ტბასთან ახლოს. როჯერის და ირმას სახლი ტყესთან იყო, ძალიან ლამაზად გილას.

მერიმ ფრანგული კარგად იცოდა და სიძეს ირმას დახმარების გარეშე ელაპარაკებოდა.

სახლში მისვლისას ირმამ მთელი კვირის „გეგმა“ გააცნო:

-ჯერ ჩვენს სოფელს დაგათვალიერებინებ. მერე ბრიუგეში წავალთ, ბელგიურ ვენეციას გაჩვენებ. სხვათა შორის მიქელანჯელოს ქანდაკებაც არის ბრიუგეში, ღვთისმშობელი ჩვილით. მერე ანტვერპენში, ულამაზესი ქალაქია, ჩრდილოეთის ზღვას ნახავ. მერე გერმანიაში წავალთ.

მეორე დღეს სოფელი შემოიარეს, მთელ სოფელში ქვაფენილი იყო დაგებული და ყველგან ყვავილები ყვაოდა, ფანჯრებზე, სახლების წინ, ქუჩებში. სახლების წინ ქრისტეს ან ანგელოზების პატარა ქანდაკებები იდგა.

როჯერს და ირმას ყველა ღიმილით ესაუბრებოდა და გერმანულად რაღაცას ეუბნებოდნენ.

-ყველას იცნობთ?!- გაუკვირდა მერის.

-არა ყველას არა, მაგრამ აქ ყველა ყველას ესაუბრება, გინდაც არ იცნობდე. ახლა, იმ ქალს არ ვიცნობ, მაგრამ მითხრა, ძალიან კარგი ამინდია სასეირნოდ.

უნებურად დადგებოდი ადამიანი კარგ ხასიათზე.

როჯერმა ხეზე მიუთითა:

-ხედავ ამ ხეს? ორასი წლისაა, სახელმწიფო უვლის. ამ ხის ქვეშ ადრე სასამართლოები იმართებოდა, ან სოფლის კრებები, როცა რამე იყო გადასაწყვეტი.

მერის ტკივილით გაახსენდა რაჭაში აჩეხილი ასწლოვანი მუხები, ფესვები თითქმის ორმოც მეტრამდე რომ აღწევდა. ბელგიური ხე იმის ნახევარიც კი არ იყო და ამას სახელმწიფო უვლიდა. შეიძლება, ამიტომაც კი იყო გამოწვეული რაჭის ტრაგედია. ფესვები რომ არ იმაგრებენ მიწას, ნიადაგი მოძრავი ხდება. ერთ ცხელ ზაფხულს წყალიც კი დაშრა ჭებში.

მერის გასაცნობად სადამოს სტუმრები მოვიდნენ. ირმას დედამთილ-მამამთილი, მაზლი ცოლ-შვილით და მული ბავშვებით. ძალიან თბილი ხალხი.

-აქამდეც უნდა ჩამოსულიყავითო,-უთხრეს. დედამთილმა მერი სახლში დაპატიჟა.

როჯერმა ერთი - ორი დღით შვებულება აიღო:

-ბელგიას შემოგატარებთ. საინტერესო ადგილებს გაჩვენებთ.

მეორე დღეს ბრიუგეში წავიდნენ, როგორც დაგეგმილი იყო. როჯერმა მანქანა ქალაქის შესავლელთან დატოვა.

ულამაზესი ქალაქია ბრიუგე. როგორც ემახიან, ბელგიური ვენეცია-ქალაქში ასფალტირებული გზის ნაცვლად არხია და კატერით ათვალიერებ ქალაქს. მეთოთხმეტე საუკუნის შენობებს თითქოს იმ საუკუნეში გადაყავხარ. ქალაქში ფეხით დადიან, ტრანსპორტი არ მოძრაობს, ზოგ ადგილზე ქალაქში კი არა ტყეში იგრძნობ თავს. პატარა ტბებში გედები და გარეული იხვები ცურავდნენ. მშობლების მეთვალყურეობით ბავშვები ტბის ნაპირზე თამაშობდნენ,:

-ბავშვები გარეულ იხვებს ქვებს არ ესვრიან? - ღიმილით იკითხა მერიმ.

როჯერს გაეღიმა:

-ქვების სროლა კი არა, ენის გამოყოფა არ შეიძლება.

დადგა ის დღე, როცა ლუქსემბურგში უნდა წასულიყვნენ. ძალიან აინტერესებდა მერის ლუქსემბურგი. ამ მინიატურულ ქვეყანას, რომელიც კახეთის ნახევარიც კი არ არის, ნახევარი კი არა, თელავის რაიონი რომ აიღო ორჯერ, იმხელა ფართობს იკავებს, სამი ქვეყანა ესაზღვრება: ბელგია, გერმანია და საფრანგეთი. აქედან, არც ერთ საელმწიფოს აზრადაც არ მოსვლია, ლუქსემბურგის ტერიტორიის მითვისება.

ბელგიის საზღვარს ვიდრე გაცდებოდნენ, მერის ყურადღება ჯერ ქარის გენერატორებმა მიიქცია.

როჯერმა აუხსნა, რომ ბელგიას ელექტრო ენერგიით ქარის გენერატორები ამარაგებდნენ. არავითარი კაშხალები.

-კაშხალები საშიშია, შეიძლება წყალმა წალეკოს დასახლებები. თუმცა, ჩვენთანაც მოხდა, წყალსაცავმა რომ დასახლებები დააზარალა, მაგრამ დაზღვევამ ხალხი დროებით საცხოვრებლებში შეასახლა, სახლები გაურემონტეს. მაგრამ ეგ კაშხალი არ იყო, წყალსაცავი გადაივსო.

მეორედ, მერის ყურადღება ნამვის ტყემ მიიქცია, მაგრამ ისე ახლოს იყო ხეები ერთმანეთთან დარგული, ტოტები განვითარებული არ ჰქონდათ.

-ერთმანეთთან ასე ახლოს ხეების დარგვა არ შეიძლება.-აღნიშნა მერიმ.- ნახე, ტოტები საერთოდ არა აქვთ.

-ეგ შეშაა.-აუხსნა როჯერმა. ჩვენთან ყველას აქვს ბუხარი და თუ შეშა დაგჭირდება, განაცხადს გააკეთებ, მოგცემენ მოჭრის უფლებას. რამდენსაც მოჭრი, სახელმწიფო იმდენივეს რგავს.

-ძალიან საინტერესოა.

გზაზე შველი გადმოხტა ტყიდან. ძალიან ლამაზი იყო. როჯერმა მანქანა გააჩერა. შველი ახლოს მივიდა მანქანასთან, ლამის ფანჯარაში შემოყო თავი.

-ხალხთან მიჩვეულები არიან, არ ეშინიათ. - როჯერს ძალიან უყვარდა ცხოველები.

-მეც ძალიან მიყვარს ცხოველები-თქვა მერიმ.

- კიდევ რომ ჩამოხვალ, ზოოპარკში წაგიყვანთ.

ლუქსემბურგიც ბელგიას ჰგავდა ყვავილებით, სისუფთავით, უცხოებთან მისაღმებით. მხოლოდ, აქ მთები იყო, თუმცა ისეთი არა, როგორიც კავკასიონია, უნებურად პატივისცემას რომ იწვევს თავისი სიდიადით.

-მერი აღფრთოვანებას ვერ მალავდა:

-ძალიან ლამაზია ყელაფერი- ბელგიაც, ეს მინიატურული ქვეყანაც. სამოთხეში ცხოვრობთ.

-საქართველოც ძალიან ლამაზია, მოვლა რომ ჰქონდეს, მართლა სამოთხესავით არის.- თქვა როჯერმა. არ მავიწყდება თუშეთი, ხევსურეთი...კიდევ ვაპირებ ჩამოსვლას, როგორც კი დროს გამოვნახავ.

ერთ დღეს გადაწყვიტეს სახლში დარჩენილიყვნენ. ირმას ვარდებს მორწყვა სჭირდებოდა და სახლშიც რაღაც საქმეები იყო.

საინტერესო იყო, მიუხედავად იმისა, ფირმის მიცემული მანქანა ყავდა და საწვავსაც ფირმა აძლევდა, როჯერი სამსახურში ველოსიპედით დადიოდა.

-რა საჭიროა გააბინძური ჰაერი, როცა ველოსიპედით შეიძლება სიარული, თან ეს ხომ ვარჯიშია. სასიამოვნოც კი არის ასეთ ამინდში ველოსიპედით სიარული.

მერე უკვე დები მაღაზიებში დარბოდნენ, გერმანიაშიც გადავიდნენ. ავტობუსით. ქუჩის მუსიკოსები უკრავდნენ.

-სულიკოს უკრავენ, ირმა. - გაკვირვებულმა უთხრა მერიმ. თან, მიუხედავად იმისა, ჯერ ერთი კვირაც კი არ იყო გასული, რაც საქართველოდან წამოვიდა, მაინც ცრემლები მოადგა.

-ჰო, ესენი ხშირად უკრავენ „სულიკოს“. თავიდან მეც მიჩუყდებოდა გული, მაგრამ მერე შევეჩვიე.

-დედასთან საკერავ მანქანას გაგატან. მე ახალი მანქანა მაქვს. ისევ იმ ხელის მანქანთ კერავს, ჰო?

მარიმ ძალიან იუარა, არ წავიღებო, მაგრამ მერე მაინც დაანხმდა, სხვა გზა არ იყო.

მუყაოს კოლოფში ჩაუდო მერიმ საკერავი მანქანა. საჩუქრები ჩანთაში ჩააწყვეს. დილით უკვე აეროპორტში უნდა ყოფილიყვნენ.

საკერავი მანქანის განბაჟება როჯერმა გაუკეთა,

მერიმ რეგისტრაცია გაიარა, აეროპორტის თანამშრომელი ღიმილით დაემშვიდობა, კარგი მგზავრობა უსურვა. დას და სიძეს დაემშვიდობა და მოსაცდელ დარბაზში გავიდა.

ერთი ქართული ოჯახი გაიცნო. ცოლ-ქმარი უკვე მოზრდილ ვაჟიშვილთან ერთად, რომელსაც საუბრისას ფრანგული აქცენტი ჰქონდა. ბელგიის მოქალაქეები იყვნენ, ვალონელები. საქართველოში შვებულებით მიდიოდნენ. იცოცხლე, ქართველებს სალაპარაკოს რა გამოუღევეს პოლიტიკიდან დაწყებული, ქართული სამზარეულოთი, ნათესაობით და მეზობლებით დამთავრებული ყველაფრის მიმოხილვა მოასწრეს. მერის საკუთარი თავის გაუკვირდა, ისე ხალისიანად ლაპარაკობდა. საუბარში აღნიშნეს, რომ მიუხედავად იმისა, ბელგიაში ცხოვრობდნენ და სამივეს სამსახური ქონდა, მაინც საქართველოში ცხოვრება ყველაფერს ერჩივნათ, მაგრამ სხვა გზა არ ჰქონათ. მუდმივად ვხედავო ჩემს ქუჩას სიზმარშიო, ქალმა თქვა.

ისე გავიდა ფრენის დრო, არ გაუგიათ. ილუმინატორიდან თბილისი გამოჩნდა. უკვე ღამე იყო და განათებული თბილისის დანახვა ისე გაუხარდა მერის, თითქოს წლების განმავლობაში არ ენახა.

ბარგის კონვეირმა მერის ჩანთები და მუყაოს ყუთი შემოიტანა.

-ეს ყუთი ვისია?-ძალიან მკაცრად იკითხა საბაჟოს ინსპექტორმა მამაკაცმა.

-ჩემია.

-წამობრძანდით, ქალბატონო, წამობრძანდით!

-ვაიმე, მგონი მიჭერენ.-ირონიული ღიმილით გადაულაპარაკა თანამგზავს მერიმ.

ინსპექტორმა ახლა სხვა მგზავრის ყუთები დაინახა, მერი ინსპექტორ ქალს „გადაულოცა“ და თვითონ იმ შემოსული ბარგის მფლობელი მოძებნა.

ინსპექტორმა ქალმა მერი ოთახში შეიყვანა და ყუთის გახსნა დაიწყო.

-ბოლოს როდის იყვით საქართველოში?-არც ამას ჰქონდა ნაკლებად მკაცრი ტონი.

-ორი კვირის წინ, პასტორტში ხომ წერია?! არ გახსნათ, ძველი საკერავი მანქანა გამომატანა ჩემმა დამ დედასთან. ძლივს შევფუთეთ, გახსნილის წაღება გამიჭირდება.

ინსპექტორმა ყურადღება არ მიაქცია. ყუთი გახსნა და ეჭვით შეხედა მერის:

-ეს სულ ახალი მანქანაა.

-ქალბატონო, ჩემმა დამ საუკეთესო მანქანა იყიდა და ეს დედასთან გამომატანა. ცუდს და გადასაგდებს ხომ არ გამომატანდა?! განბაჟება გაკეთებულია, ჩემი სიძის გვარი და სახელი აწერია, ბელგიელი სიძე მყავს.

„დაკითხვა“ დამთავრდა.

-რას აკეთებდი ამდენ ხანს?!- კახიმ ბარგის ურიკა გამოართვა.

-ლამის დამიჭირეს.- გაიცინა მერიმ.

-მერე, რატომ გადაიფიქრეს?! -თან მანქანას საბარგული ახადა.

- მტკიცებულებები დავუდე წინ ისეთი, წყალი არ გაუვიდოდა.- უკვე კარგ ხასიათზე იყო.

გზაზე ავარია მომხდარიყო. მადლობა ღმერთს, ყველა ცოცხალი იყო, მაგრამ მძღოლები უშვერი პირით აგინებდნენ ერთმანეთს.

-აი, ყველაფერს ეშველება, ახალი თაობა მოვა, რომელიც მიხედავს მდინარესაც, ტყესაც, ქვეყანასაც, მაგრამ ამათ რა ეშველებათ?! ან აეროპორტის იმ ინსპექტორებს, ან ამნაირ მძღოლებს, ან ამ ბილწსიტყაობას?! ეს სიტუაციაა, რომელიც ყოველდღე გკლავს.- ტირილი უნდოდა.- კიდევ კარგი, არავინ დაზარალდა, ყველა ცოცხალი გადარჩა.